

Europos Parlamento narė, neformalios parlamentinės grupės „Europos Atminčiai“ pirmininkė Rasa Juknevičienė kreipėsi į parlamento narius kviesdama pasirašyti pareiškimą „Dėl Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje 80-mečio minėjimo“.

„Šiais metais minime Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje 80-metį. 1945 m. gegužės 8 d. pelnytai prisimenama kaip pergalės ir išsivadavimo diena – nacizmo pralaimėjimas, Holokausto pabaiga ir laisvės bei atstatymo pradžia didelėje Vakarų Europos dalyje. Tai džiugi proga švęsti, – rašome pareiškimе, – Tačiau bendras Europos istorinės atminties paveikslas liks nepilnas, jei nepripažinsime visa apimančios istorinės patirties žemyne“.

Pasak pareiškimo autorės, po nacistų sutriuškinimo, karas nesibaigė visiems. Milijonams Vidurio ir Rytų Europos gyventojų 1945 m. gegužės 8 d. neatnešė išsivadavimo, tik totalitarinę priespaudą valdant kitam režimui: nacių valdymo pabaiga žymėjo sovietų okupacijos, masinių represijų ir beveik pusę amžiaus trukusių komunistinių diktatūrų pradžią.

Pasak parlamentarės, Sovietų Sąjungos 1945 m. įvykęs vadinamasis Vidurio ir Rytų Europos „išlaisvinimas“ buvo lydimas priverstinių deportacijų, plačiai paplitusio seksualinio smurto ir išžaginimų, kankinimų, egzekucijų bei nacionalinio suvereniteto slopinimo. Nepriklausomos valstybės buvo įtrauktos į sovietų įtakos sferą ir dešimtmečiams patyrė represijas. Ir toliau dešimtmečius vyko ginkluoti pasipriešinimo judėjimai Ukrainoje, Lenkijoje, Baltijos šalyse ir už jų ribų. Disidentų tinklai išliko iki 1989–1991 m. demokratinių revoliucijų. Milijonai žmonių visame regione tapo komunistinių nusikaltimų aukomis – šių žiaurumų negalime pamiršti.

„Šiandien Europa ir toliau grumiasi su nepasmerktų sovietinių ir komunistinių nusikaltimų pasekmėmis bei Rusijos bandymu monopolizuoti „didvyrišką pergalę“ Antrajame pasauliniame kare. Rusijos karas prieš Ukrainą ir hibridiniai išpuoliai visoje ES atspindi pavojingą imperinės ir revizionistinės politikos tęstinumą. Rusija ir toliau siekia įtvirtinti išskirtinės įtakos zonas savo kaimynystėje, atkartodama Molotovo-Ribentropo pakto ir jo slaptųjų protokolų dvasiją. Savo agresiją – tiek savo šalies auditorijai, tiek tarptautinei bendruomenei – ji pateisina iškreiptomis istorinėmis analogijomis su Antruoju pasauliniu karu. Kremlius naudoja 1945 m. pergalės ir tariamo Europos „išsivadavimo“ naratyvą, kad pateisintų savo dabartinius veiksmus, vaizduodamas Ukrainos ir kitų šalių invaziją kaip pastangas išlaisvinti jas nuo fiktyvių nacių režimų“, – teigiama pareiškimе.

R. Juknevičienė pabrėžia: Turime pasipriešinti tokiam istorijos klastojimui vardan Europos

saugumo ir vienybės. Būtina objektyviai įvertinti 1945 m. įvykius, atsižvelgiant į visą jų sudėtingumą ir įvairovę. Pripažinimas, kad Antrojo pasaulinio karo pabaiga nereiškė laisvės visiems europiečiams, yra gyvybiškai svarbus žingsnis siekiant teisingos Europos istorijos atminties. Lygiai taip pat svarbu pasmerkti sovietinius ir komunistinius nusikaltimus, siekiant pasipriešinti Kremliaus imperialistiniam naratyvui ir puoselėti laisvės, demokratijos bei žmogaus orumo vertybes.

„Mes vieningai pagerbiame visas totalitarinių režimų aukas ir įsipareigojame puoselėti įtraukią, teisingą ir istoriškai tikslią atminties kultūrą. Antrojo pasaulinio karo palikimas iš tikrųjų baigsis tik tada, kai bus visiškai nugalėti visi agresyvūs imperialistiniai totalitariniai režimai. Tai įmanoma tik visiškai pasiekus pergalę Ukrainoje ir suteikus visoms Europos šalims laisvę pasirinkti savo kelią“, – sakoma pareiškimе.

Pareiškimą pasirašė 61 EP narys iš 20 ES šalių. Pasirašę parlamentarai atstovauja įvairioms EP frakcijoms.

